

Autor scenariusza: Marta Piegat-Kaczmarczyk

TYTUŁ – STROJE MIESZKAŃCÓW AFRYKI

Temat: Stroje mieszkańców Afryki.

Cele:

- zapoznanie dzieci z bogactwem oraz różnorodnością symboliki strojów noszonych przez mieszkańców różnych części Afryki.

Potrzebne środki i materiały:

Mapa, atlas geograficzny z flagami państw; zestaw barwnych rysunków i wzorów do kolorowania z afrykańskimi strojami; informacje i materiał ilustracyjny ze scenariuszy „Afrykańskie ozdoby” i „Tuaregowie z Sahary”, gra memo „Mieszkańcy Afryki” (jako materiał ilustracyjny); plastelina; biały brystol z odrysowanym konturem Afryki; kilka garstek piasku, zbóż, pestek i ziaren itd.; klej w płynie; pędzelki do rozprowadzania kleju; pudełeczka; kubki po jogurtach; plastikowe butelki; ziarna fasoli, kaszy i ryżu; papier kolorowy; nożyczki; rytmiczna muzyka do gry na instrumentach; karteczki z losami: babcia 1x, dziadek 1x, żona 2x, mąż 2x, małe dziecko 3-8x, duże dziecko 3-8x; zbiór bajek i legend afrykańskich; spokojna muzyka; świeczka lub latarka; plastelina; chusty do wiązania – najlepiej po jednej dla każdego dziecka; kolorowe tkaniny różnej wielkości – można poprosić dzieci o przyniesienie z domu niepotrzebnych obrusów, prześcieradeł lub serwetek (można też użyć krepiny zamiast tkanin); kolorowe papiery samoprzylepne; wstążki; tasiemki; parawan z cieniutkiego prześcieradła lub firanki; sznurek; karteczki do gry „Każdy jest ważny...”

Realizacja

1. Wprowadzenie.

Kiedy w sali pojawią się pierwsze dzieci poproś je o zrobienie kilku figurek z plasteliny – mogą to być ludzie lub zwierzęta. Powiedz, że figurki te będą potrzebne do pewnego zadania.

2. Afryka – wspólne tworzenie mapy kontynentu.

Na białym brystolu odrysuj wcześniej kontur Afryki. Pokaż dzieciom mapę, a na niej góry, doliny, sawannę, rzeki, jeziora. Zaproś dzieci do wspólnego stworzenia mapy Afryki – tak, aby była nie tylko kolorowa, ale też miała zróżnicowaną fakturę. Poproś, żeby podwinęły rękawy i fragment po fragmencie smarowały kontynent afrykański płynnym klejem. Stwórzcie swoją mapę usypując ją z piasku i różnego rodzaju zbóż, pestek i ziaren lub pokruszonych suchych liści. Poczekaście i upewnijcie się, że mapa dobrze się trzyma.

3. Co mówi o mnie mój strój?

Opowiedz dzieciom o kilku zasadach afrykańskiego ubioru:

- Im większy turban, tym wyższy status społeczny.
- Kolory często nawiązują do barw narodowych lub plemiennych.
- Dodatki – korale, kolczyki, zdobione pasy – to znak bogactwa.
- Długie spodnie to strój dla mężczyzn, krótkie dla chłopców.
- Mamy noszą swoje małe dzieci w chustach na plecach.
- Mąż kupuje żonie ubrania i biżuterię, więc im lepiej jest ubrana, tym lepiej to świadczy o jej mężu.

Obejrzyjcie razem rysunki/zdjęcia afrykańskich strojów, ozdób i nakryć głowy, a następnie spróbujcie odgadnąć kim jest osoba na rysunku/zdjęciu. W jakich warunkach żyje: czy jest tam ciepło czy zimno? Do czego mogą służyć poszczególne elementy stroju np. turban zakrywający usta Tuarega. Z jakich materiałów wykonano stroje? Dlaczego są luźne i przewiewne, dlaczego zazwyczaj osłaniają głowę? Zastanówcie się czy również w Polsce strój mówi wiele o osobie, która go nosi. Jak ubierają się starsi ludzie a jak młodzież? Czym różni się strój jaki

nosimy do szkoły i na wakacjach? Latem i zimą? Podczas uroczystości i na co dzień?

4. Muzyka i tańce afrykańskie.

Powiedz dzieciom, że Afrykańczycy kochają muzykę, tańce i śpiewy i chętnie spędzają w ten sposób wolny czas. Zaproś dzieci do przygotowania instrumentów z pudełek, kubeczków po jogurcie, ziaren fasoli, kaszy itd. Podczas pracy nad instrumentami włącz muzykę afrykańską. Kiedy instrumenty będą gotowe zaproś wszystkich do wspólnego koncertowania. Powiedz, że ważną rolę podczas tańców i muzykowania odgrywa mistrz ceremonii. Każde dziecko będzie mogło być mistrzem ceremonii, który będzie kierował tańcem lub muzykowaniem całej grupy. Zadaniem mistrza ceremonii podczas muzykowania będzie wskazywanie, który zespół ma grać na swoich instrumentach w danej chwili. Podczas tańca zadaniem mistrza ceremonii będzie pokazywanie kroków i ruchów, które wszyscy będą naśladować. Zaproś dzieci, aby usiadły wygodnie na podłodze ze swoimi instrumentami w dłoniach. Podziel grupę na 3-4 osobowe zespoły i zaproś pierwszego mistrza ceremonii mówiąc np. *Mistrz ceremonii Tomek*. Każde z dzieci po kolei wychodzi na środek i dyryguje grą zespołów. Kiedy już wszyscy mieli okazję pograć na instrumentach i pokierować ceremonią poproś dzieci, o odłożenie instrumentów i zaproś do tańca. Każde dziecko po kolei będzie pełnić rolę mistrza – będzie pokazywać kroki i ruchy, obowiązujące wszystkich przez 2-3 takty.

5. Każdy jest ważny, czyli afrykańska rodzina.

Zaproś dzieci do wspólnej zabawy, w której będzie brała udział cała afrykańska rodzina. Usiądźcie razem i opowiedz o zasadach tej gry. Powiedz, że w kulturze afrykańskiej rodzina jest zazwyczaj duża i bardzo ważna. Ważny jest każdy członek rodziny, ale największym szacunkiem cieszy się zawsze babcia i dziadek, ponieważ są najstarsi, najwięcej wiedzą o życiu i historii rodziny. Przypomnij też, że każdy w rodzinie ubiera

się trochę inaczej – zgodnie z zasadami, według których staraliśmy się rozszyfrować znaczenie stroju w ćwiczeniu „Co mówi o mnie mój strój?” Rozdaj dzieciom karteczki z napisami lub symbolami oznaczającymi małe dziecko, duże dziecko, męża i żonę, babcię i dziadka. W tym wieku dzieci są bardzo przywiązane do swojej płci, dlatego warto przygotować losy dla dziewczynek na papierze innego koloru niż dla chłopców. Jeżeli w grupie jest dziecko wyjątkowo nieśmiałe warto przypilnować, aby wylosowało rolę babci lub dziadka – dla podniesienia samooceny. Zabawa przebiega następująco: rodzina bawi się podczas rodzinnego święta, w tle gra rytmiczna muzyka, wszyscy tańczą i skaczą. Na hasło nauczyciela wszyscy się zatrzymują i tylko pojedynczy członkowie rodziny zaczynają tańczyć lub przechadzać się, pozostali zachowują się zgodnie z poniższymi zasadami:

- kiedy tańczą lub bawią się małe dzieci, pozostali członkowie rodziny kucają machając do nich i wyciągają ręce – wszyscy troszczą się o małe dzieci, bo to największy skarb całej rodziny;
- kiedy są to starsze dzieci, pozostali przywołują je gestem do siebie – starsze dzieci są bardzo pomocne, dlatego cała rodzina chętnie zaprasza je do siebie;
- kiedy tańczy lub przechadza się mąż z żoną, pozostali biją brawo – małżeństwo jest dla Afrykańczyków bardzo ważne i cieszą się, kiedy powstaje nowa rodzina;
- kiedy przechadza się babcia z dziadkiem, wszyscy inni się kłaniają – to właśnie babcia i dziadek cieszą się największym szacunkiem, to do nich każdy zwraca się o poradę w trudnych sprawach.

Zachowania członków rodziny można przećwiczyć przed rozpoczęciem zabawy z muzyką. Jeżeli po kilku rundach dzieci nadal chcą się bawić, można przeprowadzić ponowne losowanie ról i zagrać jeszcze raz.

6. Afrykańskie nakrycia głowy – wiązanie chust i turbanów.

Rozdaj dzieciom chusty i poproś, żeby w parach spróbowały poukładać je w turbany. Najprostszy sposób na ułożenie chusty – turban skręcany tuż

nad czołem. Można go też skręcić na dole głowy, tuż przy karku i zaczepić z przodu lub z boku wkładając końcówkę pod tkaninę okalającą głowę. Pomocne w wiązaniu chust będzie dokładne obejrzenie rysunków załączonych do scenariusza.

7. Pokaz mody afrykańskiej – przygotowanie strojów i sali.

Rozdaj dzieciom tkaniny lub krepiny i zachęć do stworzenia afrykańskich strojów. Zachęć dzieci, aby w parach pomagały sobie w przygotowaniach. Przypomnij dwie zabawy przy muzyce, w które bawiliście się wcześniej: „Każdy jest ważny, czyli afrykańska rodzina” oraz „Muzyka i tańce afrykańskie”. Powiedz, że zaprezentujemy je podczas pokazu. Przygotuj parawan z cieniutkiego obrusu lub prześcieradła. Można go zawiesić na sznurku rozpiętym między ścianami sali – będzie tworzył efekt teatru cieni. Jeśli dzień jest słoneczny, to najlepiej zawiesić go pod słońce, a jeśli jest ciemno, to można ustawić za nim lampkę, żeby podświetlała kontury stojących za nim dzieci. Kiedy dzieci będą przebrane, a parawan przygotowany, pokaż im, na czym polega efekt teatru cieni. Niech wszystkie dzieci usiądą na podłodze, a Ty po kolei zapraszaj je do przejścia za parawanem. Przebywając za nim mogą tańczyć, robić śmieszne figury. Jeśli masz aparat cyfrowy – warto zrobić dzieciom zdjęcia w turbanach i strojach, a następnie wydrukować po 4 sztuki na stronie. Wydrukowane zdjęcia dzieci mogą przykleić na kartoniku i ozdobić ramką z afrykańskimi symbolami. Zdjęciami można udekorować salę przed przybyciem gości na pokaz, a pod koniec dnia dzieci mogą zabrać je do domu na pamiątkę.

8. Pokaz mody afrykańskiej – widowisko dla młodszych grup przedszkolaków i/ lub dla rodziców.

Poproś dzieci ze swojej grupy, aby usiadły wszystkie razem pod ścianą w pobliżu parawanu. Zaprosz gości do wzięcia udziału w niezwykłym pokazie mody afrykańskiej przygotowanym przez grupę sześciolatków. Rozpocznij od krótkiego wprowadzenia w temat przy spokojnej muzyce. Następnie rozpocznijcie pokaz mody przy rytmach muzyki afrykańskiej:

- każde dziecko w afrykańskim stroju przechodzi najpierw za parawanem, a następnie wychodzi na środek i opowiada kilka słów o swoim stroju, o kolorach i symbolach;
- muzyka może cały czas cicho grać, a Ty zapraszaj kolejne dzieci do przejścia za parawanem i zaprezentowania stroju;
- następnie pokażcie gościom grę „Każdy jest ważny ...” ;
- do kolejnej zabawy „Muzyka i tańce afrykańskie” zaproście swoich gości, dajcie im instrumenty – niech spróbują sił w afrykańskiej rodzinnej orkiestrze i wspólnym tańcu prowadzonym przez mistrza ceremonii.

9. Czarodziejskie czytanie bajek z Afryki.

Na zakończenie zaproponuj dzieciom odpoczynek przy spokojnej muzyce z Afryki. Pokaż dzieciom stary adapter lub gramofon, zapytaj czy wiedzą co to jest. Powiedz, że dziś będziemy używać go w wyjątkowy sposób. Weź przygotowane wcześniej figurki ludzi i zwierząt i przyklej je do starej płyty gramofonowej, pokaż dzieciom jak figurki się kręcą, kiedy gramofon jest uruchomiony. Na środku płyty umieść matkę świeczkę, która będzie podświetlać figurki i rzucać na ścianę ich cienie. Jeśli w sali jest zbyt jasno zasłoń okna zasłonkami lub roletami, żeby cienie na ścianie były bardziej widoczne. Rozłóż na podłodze materace, koce i poduszki, żeby każdy mógł wygodnie się ułożyć. Powiedz, jak ważne w kulturze krajów afrykańskich jest opowiadanie historii i bajek i że najczęściej zajmuje się tym babcia lub dziadek, bo oni znają najciekawsze opowieści. Zawiąż sobie turban na głowie i powiedz, że teraz ty będziesz babcią, a wszystkie dzieci twoimi wnuczkami. Włącz cicho muzykę i czytaj dzieciom bajki.